

به نام خداوند بخشنده مهربان

موضوع: رویداد در معماری

کار آموز: حمید فتاحی

رویداد در معماری:

بسیاری از ما که به بنا اعتقاد داریم دوست داریم خیلی ساده از یاد ببریم که همه موجودیت و روح هر مکان و درک ما در هر مکان تنها به کالبدش وابسته نیست بلکه به الگوی رویدادهایی وابسته است که در آنجا روی می دهد.

به عنوان مثال از چند رویداد در پاییزی که آن را مه فرا گرفته بلوط های داغ در در پاکت هایی ریخته و به شما می دهند و پس از لمس آن انگشتان تان گرم می شود. در ساحل کالیفرنیا جزر و مد و خروش امواج دریا که می بینی به هنگامی که روی صخره آب ایستادی و در مهمانی ای دور میز ناهارخوری که قیمة ای طبخ شده با سیر و ماست می نشینید و می خورید. به یاد شمع های رقصان کریسمس می افتیم این رویداد و لحظه را چطور در ذهن مان بیشتر از همه جاری و باقی مانده است؟

و هم چنین موقع خداحافظی با عزیزی که در قطار است و تو در سکو سرت را به قطار می چسبانی و ابراز احساس می کنی و با بوسه ای او را بدرقه می کنی. سپس که راه می افتد این قطار به دنبالش می روی و اشک می ریزی.

این الگوی رویدادها که هویت مکان ها را به وجود می آورد لزوما رویدادهای انسانی نیست. آفتابی هم که بر لب پنجره می تابد و بادی هم که بر سبزه ها می ورزد رویداد است. این ها هم درست مثل رویدادهای اجتماعی در ما اثر می گذارد. هر ترکیبی از رویدادها که ارتباطی با زندگی ما دارد یعنی اثری فیزیکی یا واقعی بر ما داشته باشد، در زندگی ما اثر می گذارد.

به عنوان مثال برکه ای که در صخره های بیرون خانه ی من حفر شده و هر بار با آب باران پر می شود، موقعیتی پدید می آورد که اثر شدیدی در هویت محیط دارد ؛ با آنکه به هیچ وجه موقعیتی انسانی نیست.

شدت و اهمیت این رویداد ها را با جنبه های ضعیف صوری محیط که معماران خود را به آنها مشغول می دارند، مقایسه کنید.

به عنوان مثال دو نوع حضور آب در بنا را با هم مقایسه کنید. از یک طرف آب نمایی بتنی را در نظر بگیرید که در بیرون منزل ما هست و هدف آن صرفا بازتاب نور آسمان است.

از طرف دیگر رود یا برکه ای را در اطراف منزل در نظر بگیرید که قایق پارویی کوچکی روی آن است و شما توسط آن می توانید روی آب حرکت کنید و یا خلاف جهت جریان آب بروید، که ناگهان قایق واژگون می شود...

حال پرسش این است که کدام یک اثر بیشتری روی بنا می گذارد؟

بلاشک قایق پارویی؛ زیرا که درک از ساختمان و بنا را به طور کامل دگرگون می کند. شهرک ها یا خانه ها به طور مستقیم و با شکل تعیین شده است یا بناهایش و نقشه آن ادامه حیات نمی یابد؛ بلکه با کیفیت رویداد هایی که در آن شکل می گیرد ادامه می یابد. موقعیت های ما است که می گوید چنان باشیم که هستیم.

منظور از حیات همان افراد و انسان هایی هستند که در اطراف ما زندگی می کنند، و معمولی ترین راه هایی است که با آنان ملاقات می کنیم.

پس نتیجه می گیریم که آنچه که در شهر یا بنا مهم است رویداد هایی هستند که در آن پیش می آید نه صرفا ظواهر و تزئینات و شکل کالبدی آن.

چیزی که مهم است تمامی رویداد هایی است که در بنا اتفاق می افتد: رویداد های انسانی حاصل از موقعیت هایی که تکرار می شوند؛ رویدادهای مکانیکی نظیر عبور سریع قطار یا واژگون شدن قایق روی آب یا ذوب شدن برف و...

نه فقط در مورد خودمان بلکه دربارهی همه جانداران و گیاهان هم این موضوع صدق می کند. البته بعضی رویداد های فقط یک بار در عمر آدمی رخ می دهد و بعضی ها چندین بار.

این جمله صحیح است که بگوییم گاهی فقط یک رویداد خاص تمام زندگی ما را زیر و رو می کند و ممکن است این اتفاق ناگزیر بیافتد یا اثرش را بر ما باقی می گذارد.

اما زیاده گویی نیست اگر عنوان کنیم که در کل هویت و هستی زندگی ما حاصل رویدادهایی هست که به تکرار و دفعات مختلف اتفاق می افتد و رخ می دهد.

هویت هر بنا یا شهر الزاما حاصل رویدادهایی است که غالبا و مکررا در آن اتفاق می افتد.

هویت مرتع ضرورتا حاصل رویدادهایی است که به تکرار در آن رخ می دهد مثلا وزش باد، تولیدن کرم ها در خاک، جوانه زدن تخم علف ها و از تخم در آمدن جوجه ها و...

هویت خودرو شامل چه رویداد هایی می شود؟

چرخیدن چرخ ها، حرکت دادن فرمان ، جا زدن دنده و کلاج گرفتن، حرکت پیستون ها در درون سیلندرها.

هویت خانواده حاصل چه رویدادهایی است؟

که دائما در حال به وقوع پیوستن است نظیر ابراز احساسات عمیق و لطیف ، بوسه ها، خصوصیات افراد خانواده، غذاهایی که هر روز دور هم می خورند و جر و بحث ها یا دعوایی که طرز ختم شدن آن ها هم یک رویداد به حساب می آید. همین قضیه در زندگی فردی هر کسی صدق می کند.

اگر بخواهم صادقانه بگویم زندگی شخصی من تحت تاثیر الگوی رویدادهایی است که به دفعات برای من در زندگی روزمره ام رخ می‌دهد.

به عنوان مثال خوردن و خوابیدن، سرکار رفتن، ملاقات با خانواده و دوستان، دوش گرفتن و مطالعه کردن و قدم زدن در خیابان های اطراف منزل و چند رویداد دیگر.

امیدوارم همه رویداد های زندگی تان به خوشی رخ دهد و خاطره خوشی برای تان به جای بگذارد به پایان این بخش رسیدیم به امید لذت و درک بیشتر مفاهیم.

منابع

برگرفته از کتاب معماری و راز جاودانگی

اثر کریستوفر الکساندر